

По-перше, розбудова суверенної держави викликала необхідність докорінної зміни системи освіти, методології і технології організації навчально-виховного процесу у навчальних закладах різного типу: ліцеях, гімназіях, авторських школах, коледжах, приватних, недільних, духовних школах тощо. Пошуки, які ведуть колективи навчальних закладів нового типу, можуть збагатити не лише шкільну практику, а й педагогічну науку.

По-друге, виконання соціального замовлення сучасного етапу розбудови нашої держави – особистості, здатної засвоювати й творчо розвивати культуру, потребує постійного пошуку нових організаційних форм, індивідуального підходу до особистості, нових технологій навчання і виховання. В цій ситуації суттєво зростає роль і авторитет педагогічного знання, яке може стати теоретичною базою для нових пошуків, інновацій.

По-третє, змінився характер ставлення учителів до факту засвоєння і застосування педагогічних нововведень. Якщо раніше інноваційна діяльність обмежувалася використанням рекомендованих зверху нововведень, то сьогодні вона набуває дослідницько-пошукового характеру: учитель обирає нові програми, підручники, використовує нові прийоми і способи педагогічної діяльності.

По-четверте, створилася реальна ситуація конкурентоздатності закладів освіти, спричинена входженням загальноосвітніх навчальних закладів у ринкові відносини, створенням нових типів навчальних закладів, у тому числі й недержавних. Інноваційні процеси є механізмом інтенсивного розвитку школи та педагогіки. Інновації функціонують на рівнях створення, освоєння і втілення.

Будь-яка інновація поступово перетворюється у звичні поняття і дії, отримуючи статус стереотипної. На першому етапі інновація сприймається як чужорідний елемент у педагогіці, часто викликає різку протидію, здається прожектерством. Із часом інновація перевіряється практикою, набуває масового визнання. На останньому етапі новий підхід до навчання чи виховання стає відомим і входить до системи навчально-виховної роботи.

Список використаної літератури

1. Кремень В. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результат / В. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.
2. Лебідь Т. О. Новини в освіті / Т. О. Лебідь // Шкільний світ. – 2012. — № 16. – С. 5-7.
3. Фіцула М. Педагогіка : [навч. посіб.] / М. Фіцула. – Вид. 2-е, доповн. – К. : Альма-матер, 2005. – 560 с.

Дар'я Мостова

ПЕДАГОГІЧНІ НОВАЦІЇ У ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

*«Педагогічна ідея – це повітря,
у якому розправляє крила педагогічна творчість».*

В. О. Сухомлинський

Пріоритетним напрямом розвитку освітньої системи України, що підтверджено державними законами та нормативними документами, є забезпечення якісної освіти. Тому впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес є одним із найважливіших питань, які сьогодні розглядаються в освіті.

Для сучасного суспільства впровадження інновацій в освіту має не стільки теоретичне, скільки практичне значення, оскільки в умовах глобалізації воно стосується його історичного розвитку та перспектив, які пов'язані з так званими «високими технологіями».

Зміни, які відбуваються у суспільстві, вимагають винахідливості, швидкості, творчого підходу до розв'язання проблем, уміння застосовувати знання в реальному житті. Однак ці вміння не беруться нізвідки, їх треба формувати і розвивати. Тому школа, яка

розуміє дійсне значення цих процесів соціуму, має особливу відповідальність за вміння пристосовуватися до змін. Якщо необхідність соціалізації усвідомлена і визнається вчителем, то він закладатиме цю ідею перш за все в завдання уроку. Питання освіченості сьогодні набуває все більшої актуальності.

Головною причиною модернізації освіти стало те, що вимоги суспільства до якості підготовки учнів зростають, а навчання залишається усередненим. За таких умов активний пошук інструментів побудови ефективного навчального процесу для масового навчання, які б гарантовано забезпечували успіх у руках звичайного педагога, є актуальною потребою часу. Потрібно знайти такі дидактичні засоби, які б могли перетворити навчання на свого роду технологічний процес із гарантованим результатом.

Освіта XXI визначає, що одним із пріоритетів її розвитку є впровадження сучасних технологій, які розширюють можливості учнів щодо якісного формування системи знань, умінь і навичок, їх застосування у практичній діяльності.

Основною метою та завданням школи є зміна ціннісної орієнтації вчителя та стимулювання до пошуку нових засобів навчання і виховання у колективі. Варто відзначити такі новітні пріоритети розбудови навчально-виховного процесу:

- розвиток творчого потенціалу людини як основне завдання школи;
- учень – творець власного «Я»;
- вирішення проблеми розвитку та реалізації творчих здібностей кожного учня і створення мотивації успіху;
- удосконалення уроку як основної форми навчально-виховного процесу;
- виховання громадянина, патріота України на основі традицій українського народу.

Комп'ютерні технології сьогодні набувають поширення при викладанні природничих наук, насамперед фізики та хімії. Саме в цих кабінетах установлюють мультимедійні дошки. Найпростіший спосіб їх використання для вчителя – демонстрація презентацій. Для того, щоб підвищити зацікавленість учнів до матеріалу уроку, необхідно застосовувати такі функціональні можливості:

- демонстрація відеороликів;
- використання інтерактивних засобів;
- прослуховування аудіоматеріалів.

У сучасній освіті існує певний парадокс: невідповідність між її стратегічною метою (всесічний розвиток особистості дитини), закладеною в нормативних документах, і реальною діяльністю загальноосвітнього навчального закладу.

Розв'язати цю суперечність покликані інноваційні освітні технології, виникнення й розвиток яких зумовлені ступенем розвитку суспільства й науки. Ще Ян Амос Коменський намагався знайти такий загальний порядок навчання, при якому воно б здійснювалося за єдиними законами людської природи і вимагало б тільки «вмілого розподілу часу, предметів і методів» [2, с. 36].

У наш час у педагогіці широкого використання набув термін «технологія», який може вживатися у трьох аспектах:

- 1) педагогічна технологія, яка містить усі засоби педагогічної взаємодії;
- 2) технології навчання – система методів, прийомів і дій вихователя й вихованців у спільній діяльності, до змісту якої включені освітні норми, цінності, відносини;
- 3) навчальні технології – інформаційні технології, які можна використати для організації процесу навчання [5, с. 59].

Інноваційна освітня технологія – сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання та управління, об'єднаних єдиною метою [3, с. 5-7]. Усі інноваційні технології в освіті покликані зробити навчальний процес повністю керованим, тому доцільно виділити загальні правила й принципи застосування технологій навчання:

- принцип педагогічної доцільності, що сформулював ще А. С. Макаренко: жодна дія педагога не повинна бути осторонь від запланованих цілей;
- взаємозв'язок викладання й навчання. К. Д. Ушинський головною задачею вчителя вважав перетворення діяльності учня на його самостійну діяльність;

- організація контролю на кожному етапі навчальної діяльності учнів;
- різноманітність форм і методів навчання;
- необхідність тематичного планування (яке включає характеристику кінцевих результатів).

Отже, мета інновацій полягає в оптимізації навчально-виховного процесу. Впровадження інновацій у педагогічний процес навчального закладу покликане забезпечити підвищення якості навчання й виховання дітей або знизити витрати на досягнення звичних результатів освіти.

Йдеться про те, що метою будь-якого нововведення є підвищення ефективності педагогічного процесу. Ступінь ефективності залежить від того, яких витрат потребує конкретне нововведення і як довго воно даватиме корисний ефект.

Окрім цього, практика дозволяє виділити недоліки інноваційної діяльності, до яких належать:

- потенційно ефективні новації не впроваджуються або впроваджуються зі значним запізненням;
- нерідко значні зусилля спрямовуються на впровадження новації, яка не має необхідного інноваційного потенціалу;
- низький ефект від упровадження новації виникає внаслідок явного чи прихованого опору або неправильної організації інноваційних процесів;
- значне перевищення витрат на впровадження новації порівняно з прогнозованими результатами;
- непомірно тривалі строки впровадження.

Інноваційний процес за структурою є складаним. Часто він не лише структурується на послідовні етапи, але й охоплює кілька проблемно-сміслових розгалужень. Тому реалізувати його належить не одній людині, а групі, іноді масштабному колективу.

Таким чином, інновацію варто розглядати як реалізоване нововведення в освіті – у змісті, методах, прийомах і формах навчальної діяльності та виховання особистості, що підвищує якість, ефективність та результативність навчально-виховного процесу.

Список використаної літератури

1. Андреева В. М. Настільна книга педагога / В. М. Андреева, В. В. Григораш. – Х. : Основа, 2006. – 352 с.
2. Петросян О. Р. Метод проектів на уроках фізики / О. Р. Петросян // Фізика в школах України. – 2010. – № 6. – С. 3-6.
3. Телячук В. П. Інноваційні технології в школі / В. П. Телячук, О. В. Лесіна. – Х. : Видавнича група «Основа», 2008. – 510 с.
4. Химинець В. В. Інновації в сучасній школі / В. В. Химинець. – Ужгород, 2004. – 168 с.
5. Химинець В. В. Інноваційно-освітня діяльність / В. В. Химинець. – Ужгород, 2007. – 364 с.